

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw (BBL)

Koepel van Vlaamse milieuverenigingen
Tweeckerkenstraat 47 - 1000 Brussel
tel. 02/282.17.20 - fax. 02/230.53.89.
e-mail hostmaster@bblv.be

Inter-Environnement Wallonie asbl (IEW)

Koepel van Waalse milieuverenigingen
6 Boulevard du Nord - 5000 Namur
tel. 081/25.52.80 - fax 081/22.63.09.
e-mail iew@skynet.be

Brusselse Raad voor het Leefmilieu vzw (BRAL)

Koepel van Brusselse milieuverenigingen
Zaterdagplein 13 - 1000 Brussel
tel. 02/217.56.33 - fax. 02/217.06.11.
e-mail bral@village.uunet.be

Inter-Environnement Bruxelles asbl (IEB)

Koepel van Brusselse milieuverenigingen
16a Rue Marcq - 1000 Brussel
tel. 02/223.01.01 - fax. 02/223.12.96.
e-mail iebbxl@skynet.be

tekst map 30 jaar vier federaties - definitief.doc

Brussel, 18 mei 2001
Persbericht

Vier milieufederaties (1971-2001): een verhaal van dertig jaar eenheid in verscheidenheid...

Dertig jaar Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw (BBL), Inter-Environnement Wallonie asbl (IEW), Brusselse Raad voor het Leefmilieu vzw (BRAL), Inter-Environnement Bruxelles asbl (IEB) is uiteraard een reden tot feestvieren en tot tevreden achterom kijken. Wat in 1971 begon als de nationale koepel van een veertigtal verenigingen, is nu uitgegroeid tot maar liefst vier volwassen milieufederaties, met in totaal vele honderden aangesloten milieu- en bewonersgroepen. Die vier milieufederaties behoren vandaag zonder meer tot de belangrijkste milieuactoren, zowel qua politiek gewicht, als qua media-aandacht en inhoudelijke werking. De lijst van milieudossiers die de afgelopen dertig jaar door hen werden aangekaart, oogt bepaald indrukwekkend.

Dertig jaar is daarnaast ook een gelegenheid om vooruit te kijken, en dan zien we dat de voortdurende groei van de afgelopen jaren leidt tot nieuwe uitdagingen voor de organisaties. Denk maar aan het verzoenen van de verschillende rollen. Immers, aan de ene kant zijn de vier milieufederaties erkende politieke actoren geworden, die via tal van officiële advies- en overlegorganen betrokken worden bij de ontwikkeling van het milieubeleid in hun gewest. Aan de andere kant willen BBL, IEW, IEB en BRAL echte bewegingsorganisaties blijven, die bezig zijn met wat er leeft aan de basis bij milieuminnend België.

En dan terug naar 1971: de tijd is rijp...

De stichting van de nationale koepelorganisatie Bond Beter Leefmilieu/Inter-Environnement (BBL-IE) begin jaren zeventig komt niet zomaar uit de lucht vallen. De zorg om de kwaliteit van de leefomgeving werd in de periode 1968-1972 duidelijk een *hot issue*.

Er zijn twee redenen waarom juist in die periode de milieuactie in ons land op gang kwam. De snelle economische groei van de jaren '50 en '60 zorgde voor een ongekennde aantasting van de natuur en open ruimte in België. De generatie die de beproevingen van de Tweede Wereldoorlog nog actief had meegemaakt, leek nog grotendeels bereid het leefmilieu en de natuur op te offeren voor de zo wenselijk geachte "*Vooruitgang*". Maar de naoorlogse generatie begon zich steeds meer vragen te stellen over de prijs die moest betaald worden voor de stijgende welvaart.

Daarnaast kunnen we er niet omheen dat de moderne milieubeweging ook een kind is van wat we gemakshalve "mei 68" noemen. Net zoals de studenten-, de vrouwen- en de

derdewereldbeweging tornde de milieubeweging aan de zekerheden van de samenleving. De mobilisatie van elk van deze bewegingen werd vergemakkelijkt door het algemeen klimaat van onvrede en contestatie uit die periode.

Overall in Vlaanderen, Wallonië en in Brussel krijgen we dus hetzelfde fenomeen: lokale initiatieven, die heftig reageren op vormen van de aantasting van onze woon- en leefomgeving. Het probleem was alleen dat al die initiatieven los van elkaar werkten, waardoor de politieke impact van al dat milieuprotest op nationaal vlak te beperkt bleef. Er was dus nood aan samenwerking en overkoepeling.

Oprichting BBL/Inter-Environnement als nationale koepel

Merkwaardig genoeg kwam het initiatief niet van de bestaande natuur- en milieuactiegroepen, noch uit de wetenschappelijke kringen die zich vragen begonnen te stellen over de toenemende vervuiling en verloedering.

Zes personen die wel een uitgesproken milieubewustzijn hadden, maar tot geen achterban behoorden, liggen aan de basis van de brede groene frontvorming in dit land. Een lunch in het bekende Brusselse mosselrestaurant “*Chez Léon*” in augustus 1970 bracht hun bij elkaar op initiatief van Dominique de Wasseige, uitgever van het vakblad *La Maison* dat hij in die periode heel gepast tot *Environnement* omdoopte. De zes vonden dat de euforie van de economische groei de toenemende milieuproblemen verdoezelde. Er was dringend behoefte was aan een duurzame actie op milieugebied, professioneel omkaderd om efficiënt weerwerk te kunnen bieden tegen de industrie en overheid, die of schuldig of blind of laks was.

De eerste belangrijke frontvormingen waren wellicht deze tegen de *Progil*-fabriek en de actie rond het wegtracé door het *Peerdsbos*. De toenemende protestbetogingen, studiedagen en ludieke acties beperkten zich immers tot meestal geïsoleerde initiatieven met geringe weerslag op de politieke besluitvormers. De enorme, belangeloze inzet van de actievoerders werd vaak afgezwakt door het gebrek aan continuïteit. Er was nauwelijks overleg tussen de actiegroepen zodat er geen sprake kon zijn van een *globale visie*. Het protest werd dan ook gemakkelijk door de overheid van de tafel geveegd onder voorwendsel dat het om zuivere contestatie ging of de verdediging van al dan niet gewettigde particuliere belangen, tegen het gemeenschapsbelang en de vooruitgang in.

Er bestond weliswaar een Nationaal Verbond voor Natuurbescherming sinds 1953, maar deze koepel bewoog zich enkel op het terrein van de natuurbescherming, kon geen logistieke steun verlenen aan zijn leden en had weinig of geen gewicht op het politieke vlak. Het belang van de natuurbescherming in de milieustrijd dient hier echter wel te worden onderstreept: zij was vaak het uitgangspunt voor een stijgend milieubewustzijn en daadwerkelijke actie op het terrein.

De Raad van Europa had 1970 uitgeroepen tot *Europees Jaar van de Natuurbescherming*. *Albert II*, toen nog prins, had overigens in Straatsburg een opgemerkte rede gehouden en in het raam van de Europese campagne hield de BRT-televisie een boomplantingsactie die de oprichting van talloze groencomité's tot gevolg had. In Vlaanderen alleen ontstonden tussen 1968 en 1971 zowat 36 nieuwe verenigingen. In Wallonië waren dat er minder, maar het milieubewustzijn groeide er evenzeer, terwijl in Brussel en andere grote steden actiegroepen tegen de wildgroei en de vernieling van het bouwkundig erfgoed werden opgericht.

De kentering in ons land is natuurlijk niet los te koppelen van de evolutie op wereldvlak. De eerste reusachtige olieramp van de Torrey Canyon voor de Ierse kusten en de dramatische kwikvergiftiging in Minimata (Japan) haalden spectaculaire koppen in de media. De publicatie van boeken zoals *Silent Spring* van Rachel Carson, *The Doomsday Book* van van Gordon

Ratray Taylor en *Only One Earth* van Barbara Ward en René Dubos vonden een enorme weerklank. Universiteiten en wetenschapslui begonnen zich, ook in België, over de milieuproblematiek te buigen. De wisselwerking tussen sommige kritische wetenschappers en activisten heeft trouwens ook een aanzienlijke, soms determinerende rol gespeeld in het ontstaan van de milieubeweging.

Niet te onderschatten is de rol van de studenten- en arbeiderscontestatie in Europa vanaf mei 1968 en de consumentenbeweging in de Verenigde Staten, met Ralph Nader als voorvechter en boegbeeld. De globale milieuproblematiek zou echter pas in al haar politieke, sociale en economische facetten geformuleerd door het ophefmakende rapport aan de *Club van Rome*. In dit rapport wordt op onbetwistbare en in alle duidelijkheid het verband gelegd tussen natuur- en milieuverloedering de ongebreidelde economische groei, de bevolkingsexplosie, de uitputting van de grondstoffen, de energieverstopping.

Zes grondleggers voor een nieuwe organisatie

Het is dus op deze achtergrond dat de zes grondleggers van de Bond Beter Leefmilieu /Inter-Environnement de koppen bij elkaar staken. Michel Didisheim ontpopte zich meteen als de leider van het groepje. Aan zijn ruime visie koppelde hij moreel gezag en zin voor diplomatie, die hem samen met zijn hoofse allure voorbestemden tot het latere voorzitterschap. Professor Jan Tanghe, toen al een zeer wijs en visionaire man, inspireerde de groep diep, zoals hij dat levenslang gedaan heeft voor medewerkers, studenten, vrienden en zelfs tegenstanders. Pierre Dulieu, toen kabinetschef van minister Califice, de eerste staatssecretaris voor Waalse Ruimtelijke Ordening en Stedenbouw, bracht politiek inzicht en kennis in de Waalse gevoeligheden. Dominique de Wasseige, de uitgever, en Baudouin du Bus, public relations adviseur, waren creatieve geesten, die in hun beroepsleven al vaker ideeën in daden hadden kunnen omzetten en zeer actiegericht konden denken. Het waren allen dertigers en veertigers die reeds kunnen buigen op een stuk carrière.

De jongste, Mark Dubrulle, toen 27 en beroepshalve werkzaam in *public affairs* voor het internationaal adviesbureau *Hill and Knowlton*, hield zich bezig met analyses over *environmental health issues* ten behoeve van cliënten uit de industrie. Van meet af aan vormden Michel Didisheim en hij een tandem, waarbij Dubrulle een beetje secretaris van het groepje werd, een rol hem blijkbaar lag.

Op basis van de eerste *brainstorming* schreef Didisheim de blauwdruk van het latere manifest van de beweging onder de titel *Fondements éthiques de l'action d'Inter-environnement*. Aanvankelijk dacht het clubje vooral aan een verzoening tussen economische groei en de verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu. Zij streefden naar aan de oprichting van een *civic trust*, waarin werkgevers, vakbonden en verenigingen de handen in elkaar zouden slaan om samen iets aan het leefmilieu te doen. De contacten met de toenmalige leiders liepen op een sisser uit. De voorzitter van het VBO vond dat het patronaat ander katten te geselen had en dat milieu echt geen thema was voor de industrie. Het boegbeeld van de socialistische vakbond van zijn kant meende dat de biefstuk nog altijd de prioriteit van de arbeidersklasse moest blijven. Milieu was geen sociale strijd en dus ook geen engagement waard.

Hoe schep je dan een drukkingsgroep? Door aan de basis zelf te werken. Maar hoe mobiliseer je die? Vanaf september 1970 begon Mark Dubrulle aan de inventarisatie van de bestaande natuurverenigingen en milieuorganisaties in Vlaanderen, Brussel en Wallonië met het oog op het bijeenroepen van een soort Staten-Generaal die tot de formele oprichting van een overkoepelende milieubond zou kunnen overgaan. Het enthousiasme was niet bijster groot. De initiatiefnemers waren niet bekend in groene kringen. Bovendien was niet elke aangesproken vereniging zo maar overtuigd van de noodzaak om, naast de eigen, soms

beperkte doelstellingen ook de politieke besluitvorming op de korrel te nemen en de maatschappijstructuren in vraag te stellen, hetgeen wel in onze bedoelingen lag.

Vooraf de natuurbeschermingsverenigingen zagen geen heil in een meer politiek gerichte actie. Wel voelden zij, net als de meer strijdbare lokale milieuactiegroepen, de behoefte aan frontvorming, middelen en een professionele aanpak. Uiteindelijk werd de uitnodiging om rond de tafel te gaan zitten toch aanvaard door de meerderheid van de aangeschreven organisaties. Het zou ruim één jaar duren alvorens de statuten ondertekend werden.

Dat het initiatief tegen vele verwachtingen in toch slaagde was grotendeels te danken aan de persoonlijkheid van Michel Didisheim die door Vlamingen en Franstaligen als onbetwiste leider aanvaard werd en aan het doorzettingsvermogen van het kerngroepje. Van Vlaamse zijde kwam spoedig een stevige en overtuigende steun van Herman Delaunois, voorzitter van de *Koninklijke Vereniging voor Natuur en Stedenschoon*. Ook Hubert David en de latere minister Miet Smet, die actief waren in het GAL, *Gents aktiekomitee Leefmilieu*, en in het ABBLO, *Aktiekomitee ter beveiliging van de linker Schelde-oever*, waren voortrekkers. Het CVN, *Centrum voor natuurbeschermingsactie*, was eerst sceptisch en terughoudend. Guido en Anita+ Van Steenberghe engageerden zich echter toch snel ten volle in het nieuwe initiatief en bleven uiterst loyaal meewerken. Guido heeft de verdienste anno 2001 nog steeds in de Raad van bestuur van BBL-Vlaanderen te zetelen. Onder de Vlaamse pioniers vond men ook Paul Kempynck+, Sylvester Tys+ en Rudi Verheyen, later kabinetschef van staatssecretaris Karel Poma en thans voorzitter van de MiNa-Raad en van het VITO. Aan Waalse zijde waren Roger Damoiseau+ en Mady Pollet-Tassin van het pas opgerichte *Fonds de sauvegarde pour la nature* enthousiaste voortrekkers, samen met Jules Fouarge en Jacques Toint van Namur 2000. De steun van belangrijke verenigingen zoals bv. *Les Amis de la Fagne*, geleid door Dr Collard, en de gebroeders Jean-François en Paul-Henri Gendebien was van grote betekenis voor de jonge beweging. Andere personen zoals Jean Barthélemy, George Everaerts, Edward Jeanfils, Roger Herman, Jacques Reginster en Pierre Weisgerber speelden ook een aanzienlijke rol

Op nationaal vlak kwam er steun van Edgar Kesteloot van de *Belgische Natuur- en Vogelreservaten*, Roger Arnhem van het CCBV, het *Coördinatiecentrum voor de bescherming van de vogels*, Pierre Staner, Philippe de Jonghe d'Ardoye, Jacques Sténuit en George Myncke van het *Nationaal Verbond voor Natuurbescherming* een grote steun.

In Brussel schaarden René Schoonbrodt en Maurice Culot van ARAU – *l'Atelier de recherche et d'action urbaine*, alsmede Jacques Van der Biest van het acticomité van de Marollen zich snel achter het initiatief. Zij vonden steun bij personen uit andere hoeken zoals André Rappe, Jean Tordeur en Evert Lagrou.

Het kind moest een naam krijgen. Omdat het om een koepelorganisatie ging werden termen zoals "union" en "verbond" een onvermijdelijke keuze. Het werd dus *Union pour la qualité de l'environnement*, niet erg bruikbaar en moeilijk vertaalbaar in "Verbond voor de kwaliteit van het leefmilieu." De Nederlandstalige benaming werd dus meteen veranderd in de vlottere alliteratie *Bond Beter Leefmilieu*. In het Frans werd hij afgekort in *Inter-Environnement*, waarin de gedachte van bondgenootschap duidelijk tot uiting komt.

Op 25 september 1971 was het zover: de statuten, ondertekend door 39 natuur- en milieuverenigingen van diverse pluimage, werden in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Michel Didisheim werd voorzitter van de Raad van bestuur. Mark Dubrulle werd onbezoldigd Nationaal secretaris. De stichtende verenigingen werden de aangesloten leden. De zes initiatiefnemers en enkele organisaties, die geen echte milieuverenigingen waren, werden Adviserende leden, ook zonder stemrecht. De koepelfunctie was dus vanaf den beginne duidelijk ingebakken. Er kon bezwaarlijk gesproken worden van een gesloten clubje, zoals wel eens achteraf is gebeurd.

Het lag in de bedoeling van de Raad van bestuur - die toen niet minder dan 49 leden telde! - om zo snel mogelijk een secretariaat uit te bouwen met een deskundige vaste staf die de actie van de aangesloten verenigingen zou kunnen ondersteunen en eigen gemeenschappelijke activiteiten uitvoeren.

In november, nog voor de koepelorganisatie eigenlijk over werkingsmiddelen beschikte en strijdvaardig was, werd door een veertigtal van de stichtende verenigingen een politiek memorandum opgesteld ter attentie van regeringsformateur Gaston Eyskens, die een delegatie ontving. Het was de eerste maal dat een globaal groen eisenpakket aan de overheid werd bezorgd. Het milieufront was voortaan een maatschappelijk en politiek feit. Het enige tastbare resultaat van dit memorandum was de creatie van een *ministerieel comité voor leefmilieu*, waarin niet minder dan 19 departementen zetelden. Tijdens de elf maanden durende regering Eyskens-Cools kwam dat comité slechts éénmaal bijeen.

Dankzij de stappen die door Michel Didisheim bij bedrijven en kapitaalkrachtige particulieren werden ondernomen kwam er toch vrij spoedig geld in de lade. De steun die zowel Koning Boudewijn als Prins Albert achter de schermen verleenden om de jonge organisatie te helpen, dienen hier vermeld te worden. De belangstelling van het Hof voor het leefmilieu was reëel en belangloos.

De officiële lancering van BBL/IE geschiedde op een druk bijgewoonde persconferentie en receptie op 15 december. De belangstelling van de pers wees erop dat de Bond grote verwachtingen tegemoet ging.

Een federale structuur, drie gewestraden, drie sectoren...

Dat de stichters visie hadden blijkt uit het feit dat zij zowel structureel als inhoudelijk vooruit liepen op hun tijd: zij hadden oog voor de groeiende drang naar gewestelijke autonomie en voor de noodzaak de milieuproblemen globaal te benaderen. Natuurbescherming, stedenbouw, ruimtelijke ordening en monumentenzorg, de bestrijding van vervuiling en hinder moesten op elkaar afgestemd worden, ook al hadden zij elk hun specifieke invalshoek. De aangesloten verenigingen werden sectorieel ingeschreven, maar samen betrokken bij de algemene besluitvorming inzake grote opties.

Ook werd van meet af de regionale autonomie van Vlaanderen, Wallonië en Brussel ingebouwd door de gewestelijke federaties BBL-Vlaanderen, Inter-Environnement Wallonie en Inter-Environnement Bruxelles op te zetten. Elk van hen telde een Gewestelijke raad en een Uitvoerend comité. BRAL – Brusselse Raad Leefmilieu, die buiten de schoot van de oorspronkelijke koepel was opgericht op initiatief en met de steun van de Nederlandse Cultuurcommissie (NCC), zou er pas in augustus 1974 bijkomen. Lang voor het land gefederaliseerd zou worden had BBL/IE dus al een federale structuur, ook als behoorde het milieubeleid toen nog praktisch volledig tot de nationale bevoegdheden. Het vast secretariaat werd “nationaal secretariaat” gedoopt, niet enkel omdat er geen middelen waren om vier gewestelijke secretariaten te spijzen, maar ook omdat het bestuur een hiërarchie der normen hanteerde en van mening was dat bepaalde grensoverschrijdende aspecten van het milieu federaal (=nationaal) moesten worden aangepakt.

In het voorjaar 1972 werd een eerste administratief medewerker voltijds in dienst genomen. Er werd er een tweede aangeworven, Lieve Grauls, die later Algemeen secretaris van BBL-Vlaanderen zou worden, alsmede een jonge sociologe, Françoise Carton de Wiart. Zij werd belast met het opstellen van een *Inventaris van de Belgische wetgeving en reglementering*, het eerste werk in het genre, dat bij de actievoering een nuttig instrument is gebleken..

De toenmalige job van Mark Dubrulle bij *Hill and Knowlton* was goed betaald en liet hem ruimte om zijn vrije tijd te besteden aan het management van de BBL/IE. Naarmate echter de organisatie groeide werd die toestand onhoudbaar. Toen de financiële vooruitzichten iets beter werden wenste het Bestuur dan ook over te gaan tot de aanwerving van een bezoldigde Algemeen secretaris, die de dagdagelijkse leiding van het nationaal secretariaat zou waarnemen. Dubrulle stelde zich kandidaat en werd per 1 juli 1972 door de Raad van bestuur officieel bevestigd in de functie van Nationaal secretaris. Zijn opdracht hield ook in de functies van Algemeen secretaris van respectievelijk BBL-Vlaanderen en Inter-Environnement waar te nemen. Een nogal schizofrene toestand, alhoewel de relaties doorgaans zeer prettig en positief waren zowel met de Walen als met de Vlamingen. Inter-Environnement Bruxelles kon enige tijd later een eigen Secretaris generaal aanwerven in de persoon van Annick Brauman.

Mijlpalen: Stockholm '72 en de afschaffing van de vogelvangst

Als eerste belangrijke zending werd Dubrulle in juni 1972 naar de eerste VN-conferentie over leefmilieu in Stockholm gestuurd. Samen met Jules Fouarge, René Schoonbrodt en Pierre Laconte, die er korter vertoefden, maakte hij deel uit van de meer dan veertigkoppige Belgische delegatie, voorgezeten door Prins Albert. BBL-voorzitter Michel Didisheim, toen zijn kabinetschef, was uiteraard ook aanwezig. De aanwezigheid van BBL/IE naast vertegenwoordigers van de regering, van industrie en vakbonden betekende *de facto* een officiële erkenning. De koepel was een volwaardige, erkende milieuorganisatie geworden.

Eén van de eerste publieke acties van de BBL/IE, met media- en politieke impact was gericht op een typisch natuurbehoudthema: de vogelvangst. In het najaar 1972 verzamelde men 105.000 handtekeningen voor een petitie waarin het beleid van toenmalig minister van Landbouw Leo Tindemans, die gewonnen was voor de afschaffing van de vogelvangst, werd gesteund. Het was de eerste grootschalige actie van de BBL, en dat zorgde meteen voor een bepaald stramien. Het initiatief ging oorspronkelijk uit van het "Coördinatiecomité voor de Bescherming van Vogels", maar werd in de praktijk grotendeels gedragen door het BBL/IE-secretariaat. De koepelfunctie bestond er dus ook in ondersteuning te bieden aan politieke acties van de ledenorganisaties. Dat maakt het in sommige gevallen wel een beetje verwarrend: gaat het om een actie van de BBL/IE, of fungeert de BBL/IE gewoon als koepel? In de praktijk was het vaak het ene én het andere. Deze soepele actieformule, waarbij het tot verschillende ad hoc coalities komt, zou een vast stramien worden voor de acties van de BBL/IE, en vormt een van haar belangrijkste troeven op het politieke terrein.

In de beginjaren streefde de BBL/IE er naar eerder een consensusorganisatie te zijn, die steun zocht in alle lagen van de bevolking. BBL/IE hoopte aanvankelijk tot een opbouwende dialoog met de industrie te komen waarbij 'economische groei met een beter leefmilieu' zou kunnen verzoend worden. Vanaf de eerste oliecrisis in 1973 werd de zorg om het leefmilieu minder als een consensusthema beschouwd. Leefmilieu werd opnieuw als een luxeprobleem werd ervaren. De tegenstellingen werden meer uitgesproken.

Een symbolisch breekpunt valt op 30 januari 1975 als BBL/IE een persconferentie organiseert rond kernenergie. De koepel wijst op de vele risico's en onzekerheden, en pleit daarom voor een moratorium op nieuwe beslissingen, in afwachting van verder onderzoek. De vereniging stelt nog dat de besluitvorming rond kernenergie meer via democratische procedures dient te verlopen. Voor de elektriciteitssector, die vindt dat milieu enkel te maken heeft met vogeltjes en boompjes, vormt deze persconferentie de aanleiding om elke financiële steun aan de BBL stop te zetten. Andere bedrijven volgen dat voorbeeld. Vanaf dat moment verkeert het nationaal secretariaat eigenlijk constant in financiële moeilijkheden.

Naar meer autonomie voor de gewestelijke milieufederaties

De drie gewestelijke raden van de BBL groeiden geleidelijk uit elkaar, naarmate milieumaterialies stilaan aan Vlaanderen, Wallonië en Brussel werden toebedeeld. Bovendien konden zij enkel overheidssteun krijgen van de culturele gemeenschappen indien zij een zelfstandig rechtspersoon werden. De nationale vereniging bleef daardoor wat verweesd achter, zeker nadat voorzitter Michel Didisheim in 1976 vertrok om de pas opgerichte Koning Boudewijnstichting te gaan leiden. Hij kreeg geen opvolger, maar werd vervangen door een College van vier voorzitters en nationaal secretaris Mark Dubrulle.

Uiteindelijk werd op 17 juni 1976 een afzonderlijke vzw BBL-Vlaanderen opgericht, die zichzelf echter nog steeds zag als een onderdeel van BBL/IE. Gewoon materieel was BBL-Vlaanderen trouwens compleet afhankelijk van het nationaal secretariaat. Sindsdien zijn er in België dus vier milieukoepels: Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (Vlaams Gewest); Inter-Environnement Wallonie (Waals Gewest); Inter-Environnement Bruxelles (Brussels Gewest, Franstalig) en Brusselse Raad voor het Leefmilieu (Brussels Gewest, Nederlandstalig).

Niet iedereen was zo gewonnen voor deze federalisering. Ten slotte was de bevoegdheid over het leefmilieu tot aan de staatshervormingen van 1980 en 1988 nog overwegend een nationale materie. Het leek dan ook logisch zich te blijven richten op dat nationale beleidsniveau. We krijgen hier dus het interessante fenomeen dat een organisatie federaliseert, nog voor het beleidsdomein waarop ze zich situeert, wordt overgeheveld. Normaliter zou je een omgekeerde gang van zaken verwachting. Maar de regionale dynamiek die de stichters vanaf het begin hadden aangezwengeld werd steeds sterker: Nederlandstaligen en Franstaligen wilden duidelijk hun eigen boontjes doppen. Ook de stijl was ook wel eens anders: Vlamingen opteerden al gemakkelijker voor meer directe acties dan de Franstaligen.

De bevoegdheden van de Nationale secretaris werden meer en meer uitgehold, naarmate de gewestelijke federaties hun eigen secretariaat konden opzetten en een Algemeen secretaris aanwerven. Dat werden Roeland Dirks+, vroeger BRT-milieujournalist, voor BBL-Vlaanderen en François Roelants du Vivier, voor Inter-Environnement Wallonie. Mark Dubrulle werkte in die tijd in Europees verband veel mee met pioniers van de politieke ecologie zoals Petra Kelly, Joshka Fisher en Jo Leinen in Duitsland, Solange Fernex en Brice Lalonde in Frankrijk, Marco Panella en Emmo Bonino in Italië, alsmede met radicale groene denkers zoals Denis de Rougemont+, Teddy Goldsmith, Rudolf Bahro, Manfred Siebker+, Ernst von Weiszäcker, Carl Amery, Wouter van Dieren en Willem Hoogendijk. Samen vormden die een groene denktank *ECOROPA* die nog steeds bestaat maar bescheiden op de achtergrond werkt.

Naar aanleiding van de eerste rechtstreekse verkiezingen van het Europees Parlement in juni 1979 lanceerde ECOROPA een manifest onder de titel *Verklaring voor een Ander Europa – de Ecologische Democratie*. BBL/IE onderschreef en steunde die actie, waarbij de kandidaten van alle opkomende partijen verzocht worden het manifest te onderschrijven. Het resultaat in België was bijzonder bedroevend. Enkel Paul-Henri Gendebien van het toenmalige Rassemblement Wallon ondertekende het formeel.

Mark Dubrulle was diep teleurgesteld en besloot de stap te zetten naar de politieke ecologie. Hij zocht hiervoor steun binnen de milieubeweging in Vlaanderen. Die vond hij niet. Kopstukken zoals Roeland Dirks, Paul Staes, Guido Steenkiste en Jos Geysels (sic!) vonden dat milieu geen basis kon vormen voor een eigen partij. Luc Versteyleen echter, die met de herlevingsbeweging Anders Gaan Leven, al ooit een lijst had tot stand gebracht bij de gemeenteraadsverkiezingen in het Antwerpse, was er wel voor te vinden, al was hijzelf geen kandidaat.

Dubrulle nam politiek verlof van de BBL/IE in april 1979 om een lijst samen te stellen onder het logo AGALEV en campagne te voeren –zonder middelen. Hij werd niet verkozen en nam opnieuw zijn functie van Nationaal secretaris op. De Raad van bestuur zat er verlegen mee, want, ondanks de duidelijke distantiëring tussen milieubeweging en partij zowel door BBL/IE als door de betrokkene zelf, bestond het risico van verwarring in de publieke opinie. Bovendien werd het argument dat “...Dubrulle een politiek concurrent is...” door de partijen aan de macht gebruikt als voorwendsel om de nationale koepel geen geld meer te geven. De ministerraad zelf verzette zich daartegen en het kostte milieuminister Luc Dhoore de grootste moeite om enkele maanden later toch nog twee miljoen frank toe te kennen aan de vzw. BBL/IE in staat van ontbinding.

De nationale confederatie BBL/IE ging tenslotte roemloos ten onder in een financiële put. In een persmededeling van oktober 1979 lezen we: “de schuldeisers kunnen niet meer worden betaald, het personeel krijgt zijn vooropzeg vanaf 1 september (1979), maar zal 1 november zijn vergoedingen al niet meer kunnen ontvangen”.

De strijd voor een volwaardig milieubeleid en -ministerie

Eén van de specifieke taken van de nationale koepel waren de contacten met de nationale overheid en meer bepaald het lobbyen voor een samenhangend milieubeleid. Bij elke regeringsvorming stond BBL/IE paraat met een eisenpakket in de vorm van een “Memorandum aan de formateur”. Tijdens het eerste decennium van haar bestaan werd de organisatie ook driemaal formeel uitgenodigd en geconsulteerd door Koning Boudewijn.

De eerste referentie naar milieu in het overheidsbeleid vindt men in regering Eyskens-Merlot (1968-1971). Theo Lefèvre, ooit eens een zwaargewicht in de CVP, wordt er minister zonder portefeuille belast met het wetenschapsbeleid. De man had visie en krasse uitspraken. België was “...een land dat zijn eigen nest bevuilt...” placht hij te zeggen. Onder zijn impuls werden grote onderzoeksprogramma’s – vooral over water en afval – opgestart.

De daaropvolgende regering Eyskens-Cools (1971) heeft een zeer kort bestaan en, zoals reeds eerder aangegeven, een meer dan beperkte aandacht voor leefmilieu. Gaston Eyskens is de eerste formateur die een memorandum en een delegatie van BBL/IE ontvangt. Zijn opvolger Edmond Leburton doet dat ook en benoemt de PSC-er Jean-Pierre Grafé staatssecretaris voor Leefmilieu en Waalse zaken. Er worden gesprekken met hem gevoerd maar de regering valt spoedig, zonder vooruitgang inzake milieubeleid.

In het najaar 1972 hadden Michel Didsheim en Mark Dubrulle een werkbezoek gebracht aan het nieuwe Britse *Department of the Environment*, op persoonlijke uitnodiging van minister Peter Walker, de initiator van dat superministerie. Walker werd bovendien enkele maanden later door BBL/IE uitgenodigd voor een perslunch in Brussel. De Britse ervaring was duidelijk het na te volgen model in ons land.

De ambitie alle bevoegdheden met betrekking tot milieu onder te brengen in één sterk departement was ook de visie van PVV volksvertegenwoordiger en dr. in de scheikunde Karel Poma, die in de regering Tindemans, een volwaardige staatssecretaris voor leefmilieu werd. Hij kreeg een kabinet, maar geen middelen en geen politieke macht. Hij en zijn kabinetschef prof. Rudi Verheyen hebben wel de verdienste het eerste systematische overleg met de milieuorganisaties te hebben georganiseerd.

In de daaropvolgende regering Tindemans II verdwijnt Poma en valt de bevoegdheid leefmilieu onder de politiek sterke figuur Jos De Saeger, de “man die zijn volk leerde betonen”. Want de minister, die vroeger Openbare Werken leidde, gaat vooral de geschiedenis in als wegen- en bruggenbouwer. Hij krijgt niet minder dan drie kabinetten:

Volksgezondheid, Gezin en Leefmilieu. Onder hem wordt er een bescheiden begin gemaakt met preventie en met decentralisering van bepaalde diensten.

De minister die van milieu echt werk maakte en markante sporen naliet in de jaren zeventig was Luc Dhoore, die de portefeuilles van Volksgezondheid en Leefmilieu beheerde. Onderzoek wordt gestimuleerd en het beleid wordt duidelijk naar preventie omgebogen. Luc Dhoore baart een hele rits wetsontwerpen en K.B.'s en hij pakt het hele afvalprobleem krachtdadig aan. In samenwerking met BBL/IE ijvert hij voor milieueffectrapportering en vooral erkent hij het belang, de legitimiteit en de representativiteit van de koepel door een permanente Adviescommissie op te richten. Deze commissie zal helaas verdwijnen bij de volgende regeringswisseling. Door de verdere regionalisering van het land zal er nooit meer een federale adviescommissie bestaan.

Hij wordt opgevolgd door Alfred Califice. Zijn rol is echter beduidend minder spectaculair omdat inmiddels de nationale bevoegdheden langzaam maar zeker naar de gewesten worden overgeheveld. Deze evolutie schiep een nieuwe dynamiek en verplichtte de koepelorganisatie ook meer regionaal te gaan werken.

Vier federaties bouwen onafhankelijk van elkaar een werking uit

Sinds het verdwijnen van de vzw BBL/IE en van het nationaal secretariaat is er geen nationale overkoepeling meer van de vier organisaties. Er was natuurlijk wel geregeld overleg: in de jaren '80 en '90 komen de vier koepels elke laatste vrijdag van de maand bij elkaar. Het informele overleg werd bovendien lange tijd vergemakkelijkt door het feit dat BBL-Vlaanderen en IE-Wallonië hetzelfde gebouw delen in Brussel tot in 1997.

Ondertussen bouwden de vier federaties elk apart een eigen werking uit die rekening houdt met de ontwikkelingen in hun gewest:

➤ Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (Vlaams Gewest)

De werking van Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (Vlaams Gewest) kent een sterke opgang in de jaren '80. BBL werpt zich op als politieke stem van de milieubeweging in Vlaanderen, en wordt daardoor onvermijdelijk geconfronteerd met de machtsverhoudingen in ons land. Contacten worden uitgebouwd met alle democratische partijen. BBL wordt eveneens steeds meer als een 'gevestigde belangengroep' beschouwd, naast de klassieke sociaal-economische partners. In het begin van de jaren '80 maakt BBL in dit verband duidelijke keuzes: overleg en samenwerking met de overheid en maatschappelijk groepen wordt een belangrijk streefdoel.

Zo wordt er een overleg uitgebouwd met de vakbonden via de vzw Arbeid en Milieu. Het eerste ad hoc overleg met het bedrijfsleven komt op gang. De belangrijkste erkenning van BBL als geldige gesprekspartner komt er in 1991 met de oprichting van de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen of MiNa-Raad. Een proces dat zich verder volstrekt doorheen de jaren '90: BBL wordt via tal van advies- en overlegorganen bij vrijwel alle beleidsdomeinen betrokken die een impact hebben op het leefmilieu.

Tijdens de voorbije twee decennia groeide BBL gestadig: niet enkel op personeelsvlak en financieel. Anno 2001 telt BBL een 25-tal medewerkers en boekt de vereniging een jaarlijkse omzet van om en bij de 50 miljoen Bef. Ook de representativiteit wordt voortdurend groter, naarmate het aantal leden stijgt: zo steeg het aantal lidverenigingen van de Bond van 58 in 1987 tot maar liefst 120 in 2000.

Een blik op de onderwerpen die BBL in dezelfde periode heeft aangekaart, wijst uit dat de milieuproblematiek voortdurend is uitgewaaid en versnipperd. Duurzame ontwikkeling,

energiebesparing, productbeleid, ecofiscaliteit, landbouw, het beleid van de NMBS ... zijn maar enkele voorbeelden uit deze diverse waaier. BBL koos voor deze diversiteit om zo maximaal de beleidsagenda te kunnen beïnvloeden. Tezelfdertijd stelt de vereniging echter vast dat door de deelname aan advies- en overlegorganen de Bond ook meer en meer gedwongen wordt de politieke agenda inzake milieubeleid over te nemen.

BBL is op dit ogenblik een dynamische politieke organisatie geworden. De uitdaging ligt er dan ook in tegelijkertijd een dynamische beweging te blijven die voldoende samenspraak en terugkoppeling met haar aangesloten verenigingen kan blijven ontwikkelen. Daar was het immers in 1971 toch allemaal om te doen, niet?

➤ Inter Environnement Wallonie (Waals gewest)

Sedert haar oprichting als zelfstandige vzw in maart 1975 ontwikkelde en diversifieerde Inter-Environnement Wallonie zich constant. In de jaren '70 legde IEW sterk de nadruk op het nucleaire dossier, de aanleg van grote wegeninfrastructuren en de aantasting van het stedelijk leefmilieu. De jaren '80 werden gekenmerkt door het ageren tegen diverse vormen van industriële verontreiniging. Overleg met het bedrijfsleven werd daarbij niet uit de weg gegaan. Meer zelfs, gaandeweg werden preventie en de introductie van schone technologieën als centraal gedachtegoed naar voren geschoven.

De vereniging slaagde er ook in om geleidelijk aan een permanente en professioneel onderbouwde werking uit te bouwen. Omgevingsfactoren als het Europees Jaar voor het Leefmilieu, de financiële steun van het Waals gewest en de projectfinanciering van Koning Boudewijnstichting maakte een en ander mogelijk.

Het voorbije decennium werd gekenmerkt door het stimuleren van nieuwe werkingsdomeinen en dito structuren vanuit IEW: le Réseau Eco-Consommation richtte haar dienstverlening naar gezinnen toe, le Réseau IDEE naar educatieve diensten. Met de ontwikkelingsorganisaties werd er informeel samengewerkt ter voorbereiding en opvolging van de Rio-conferentie in '92.

Net zoals in Vlaanderen groeide de erkenning van IEW als koepel vanwege de overheid. Meer en meer participeerde de vereniging aan de werking van tal van overlegcommissies en consultatieve organen op gewestelijk niveau. IEW investeerde overigens resoluut in deze nieuwe vormen van breed maatschappelijk overleg, ook al liet de smalle financieringsbasis van de vereniging dit niet altijd toe. Een ingeslagen weg die momenteel - samen met de drie zusterkoepels – ook federaal wordt bewandeld onder meer in de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling.

Haar verregaande integratie binnen het politiek, maatschappelijk proces van besluitvorming en haar werking die wordt gekenmerkt met een toenemende techniciteit zijn keuzes die de vereniging echter niet doet vergeten dat haar ware legitimiteit ligt bij haar meer dan honderd aangesloten organisaties. Haar missie van permanente educatie naar de achterban toe – die overigens ook wordt erkend door de Franstalige Gemeenschap – wordt niet uit het oog verloren.

Anno 2001 telt IEW meer dan 130 lidverenigingen en een secretariaat van bijna dertig medewerkers dat zich richt op een integrale en duurzame benadering van het thema leefmilieu. Een basisfinanciering vanwege het Waals gewest maakt dit mee mogelijk.

Amper een jaar geleden vierde IEW haar 25ste verjaardag: een moment van tevredenheid, maar ook van bescheidenheid. Immers, heel wat van de doelstellingen is inmiddels gerealiseerd. Toch dienen er zich nog tal van nieuwe uitdagingen en toekomstgerichte problemen aan: de strijd is ook in Wallonië nog niet gestreden...

➤ Inter-Environnement Bruxelles (Brussels Gewest, Franstalig)

Op het einde van de jaren '60 ontstonden de eerste bewonersgroepen in Brussel. Ze verzetten zich tegen de zichtbare afnamen van de levenskwaliteit in de hoofdstad, werden geconfronteerd met de verloedering van en afbraak binnen stadswijken, de aanleg van de Brusselse metro, de invasie van meer en meer kantoorinfrastructuur en een uitdijend autowegennet van, naar en in de hoofdstad.

Krachten bundelen was ook hier het devies. Dit mondde uit in de oprichting van Inter-Environnement Bruxelles. De koepelstructuur bewees al snel haar voordeel. Het niveau van lokale protestacties werd overschreden, het gebundelde verzet tegen nefaste ontwikkelingen in de hoofdstad zette duidelijk zoden aan de dijk. De eerste gemeenschappelijke actie kwam tot stand op het vlak van de ruimtelijke stedelijke ontwikkeling in Brussel. Een meer democratisch beslissingsproces werd afgedwongen. En met succes. Er kwam een inspraakproces vergelijkbaar met datgene dat werd gehanteerd bij het afleveren van milieuvergunningen.

Sedertdien heeft het optreden van Inter-Environnement Bruxelles een en ander in de wacht kunnen slepen. De betrokkenheid van de bevolking bij en de inspraak in het proces van ruimtelijke planning is een feit. Het instellen van controlemechanismen op het verloop van stadsontwikkeling, zoals het opstellen van sectorplannen en de procedure van bekendmaking en inspraak in ruimtelijke projecten zijn eveneens een verworven recht. In haar charter van 1974 streefde IEB tevens naar de oprichting van een autonoom Brussels Hoofdstedelijk Gewest, inmiddels een tastbaar feit.

Een kwarteeuw later stelt IEB tevreden vast dat, na een lange periode van verwaarlozing, het belang van het stedelijk weefsel opnieuw politiek en maatschappelijk in de kijker staat. Met name dat van een multifunctionele en sociaal diverse stad. De stadsfederatie kijkt hier alvast met argusogen op toe. IEB hoopt dan ook dat alle betrokken actoren in Brussel, van de regio tot en met de gemeentelijke organen, dit alles mee helpen mogelijk maken. Concreet ijvert IEB voor een politiek die randvoorwaarden creëert voor een betere sociale huisvesting, voor een afname van de druk van koning auto en het culturele leven aanzwengelt. De federatie besteedt bijzondere aandacht aan de ruimte die daarbij wordt geschept voor inspraak van bewoners(groepen). Immers, de rijkdom van een stad is deze van de creativiteit van haar bevolking...

➤ Brusselse Raad voor het Leefmilieu (Brussels Gewest, Nederlandstalig)

Bijna 30 jaar geleden ging een aantal Nederlandstalige Brusselaars, in plaats van de stad te ontvluchten, zich van dichtbij bezig houden met zijn ontwikkeling. Met campagnes als "Uw stad is verkocht" en "Haren-Chiconville" werd de lijn getrokken: denken en doen voor leefbare wijken, met mensen en groepen die het goed menen met deze stad.

Want vooral de bedreiging van de woonfunctie staat in Brussel centraal. De hoofdstad oefent een enorme aantrekkingskracht uit op bouwpromotoren en projectontwikkelaars. Aangezien Bral zichzelf als een instrument voor de actieve Brusselaars ziet in de strijd voor een 'leefbare' stad, ligt een belangrijk accent op de strijd tegen plannen die de woonfunctie, soms hele woonwijken, bedreigen: de Noordwijk, de uitbreiding van de EU in de Leopoldwijk, de inplanting van een HST-station in Brussel, of Hotel Central & leegstand in de Brusselse binnenstad...

Er waren niet alleen die grote stedenbouwkundige dossiers, maar ook de praktische steun aan groepen die een 'rode affiche' in hun straat opmerken of advies aan huurders, via de

toenmalige Huurderswerkgroep. Wijkcomités die de verkeerssituatie in hun wijk wilden veranderen, kregen technische ondersteuning binnen de Mobiel Brussel-campagne. Ook bij thema's zoals afval streed Bral met lokale groepen tegen de uitbreiding van de Brusselse afvaloven en voor een degelijk afvalplan.

In de loop van de jaren '90 ging Bral zich steeds meer bezighouden met concrete stadsvernieuwing op het terrein zelf. Vanuit een opdracht om een proces van stadsontwikkeling rond de Leuvensesteenweg op te zetten, groeide een Bral-cel 'stadsvernieuwing'. Die zoekt in achtergestelde buurten zoals Sint-Joost met de bewoners naar duurzame oplossingen in het kader van programma's als 'wijkcontracten'. Bij een proces van duurzame ontwikkeling kan men in Brussel immers niet om de armoede en werkloosheid heen.

Nadat het Hoofdstedelijk Gewest werd opgericht in 1989 bouwde Brussel, met enige achterstand, een gewestelijke (milieu)administratie uit. Bral werd daarbij steeds meer erkend als overlegpartner in diverse raden. De omvang van de Bralploeg stabiliseerde zich tot een zevental voltijdse medewerkers, heel wat vrijwilligers. Verder zagen een aantal zuster-vzw's gericht op specifieke thema's zoals 'recht op wonen' of 'natuur- en milieueducatie' het daglicht. Het grote Bral-uitgangspunt blijft echter de dynamiek van de bewoners en de buurten.

Naar een versterkte samenwerking van de vier milieufederaties sedert '99

Tot zover het beknopte bilan van de eerste dertig jaar milieukoepels in ons land. Tijd voor een korte vooruitblik in de toekomst. Is er een rol weggelegd voor de vier milieufederaties op een ogenblik dat niet enkel leefmilieu, maar duurzame ontwikkeling het nieuwe credo is? Het antwoord op deze vraag is meer dan ooit positief.

De nationale bevoegdheden omtrent leefmilieu zijn sinds 1988 tot een minimum herleid, maar dat belet niet dat de nationale regering ter zake nog altijd een belangrijke vinger in de pap heeft. Het gaat dan bijvoorbeeld om de implementatie van het internationaal milieubeleid, of de Belgische vertegenwoordiging bij de Europese Unie of op internationale milieuconferenties. Dit internationaal milieuoverleg is vaak bepalend voor het milieubeleid dat in België gevoerd wordt (Hooghe 1992). Ook zaken als productbeleid, volksgezondheid, mobiliteit en het nucleaire zijn belangrijke federale beleidsbevoegdheden.

Na jarenlang ijveren voor invulling van de milieu- en ruimtelijke wetgeving in hun gewest, ontmoetten de federaties elkaar opnieuw intensief op het federale niveau. Of hoe de geschiedenis zich herhaalt. BBL, IEW, BRAL en IEB vormen opnieuw een de facto platform dat het beleid van de federale overheid kort van nabij opvolgt. Leefmilieu is inmiddels wel rompmaterie geworden op Belgisch niveau, tal van nieuwe uitdagingen dienen zich aan. Vanuit het oogpunt 'duurzame ontwikkeling' richten de vier milieufederaties hun werking dan ook op materies en beleidsinstrumenten als fiscaliteit, volksgezondheid, voedselveiligheid, energie, mobiliteit, economie... Immers, fiscale instrumenten kunnen het mobiliteitsgedrag in de goede richting bijsturen. Goede productnormen kunnen de negatieve impact van nieuwe consumentengoederen op het leefmilieu gevoelig beperken.

De vier milieufederaties wensen zich tevens in te schakelen in de dynamiek van een Europese Unie die enkel lidstaten erkent en het federale niveau als een schakel tussen Europa en de regio's ziet. De gewestelijke koepels investeren dan ook bewust in de werking van hun Europese koepelverenigingen European Environmental Bureau (EEB) en Transport & Environment (T&E).

De vier federaties streven zo een integrale werking na. En dit zowel op het geografische vlak, van het lokale tot het Europese niveau. Ook thematisch en institutioneel overstijgen de verenigingen zo het strikte kader van hun eigen gewest. Enkel zo komt de realisatie van een duurzame ontwikkeling – die het sociale, economische en ecologische integreert – een stap dichterbij.

Deze werking komt onder meer tot uiting binnen de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling, waar er overigens ook solidair wordt samengewerkt met de ontwikkelingsorganisaties. De milieufederaties hopen binnenkort ook direct betrokken te worden bij de werkzaamheden van het CCIM (Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid), het orgaan dat zorgt voor de afstemming tussen het federale en het gewestelijke niveau.

Ook concrete dossiers worden ondertussen niet uit het oog verloren. Zo bogen de vier federaties zich de voorbije twee jaar over het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling, de overlast veroorzaakt door de luchthavens in ons land, de flankerende maatregelen voor het Brussels voorstedelijk net, het dossier van de ecotaksen, ...

Enkele voorbeelden:

- De voorbije twee jaar ontwikkelden de federaties een stevige werking inzake *mobiliteit en verkeersinfrastructuur*. Immers, de gewestoverschrijdende aspecten van deze problematiek spreken voor zich. Zo werd er gewerkt rond het initiatief van de federale regering inzake de nachtvluchten: de federaties ijver(d)en voor een federaal beleid dat de overlast vanwege de luchtvaart adequaat aanpakt. Samen organiseerden we een colloquium over het dilemma van het Brussels voorstadnet: hoe voorkomen we dat Brussel verder leegloopt en het aanzuigefect van de periferie nog zal toenemen? We formuleerden tevens tal van groene fiscaliteitvoorstellen om de scheefgetrokken mobiliteitssituatie in ons land bij te sturen. Ook de toekomst van de NMBS verloren we niet uit het oog: zo lanceerden we reeds in een vroeg stadium tal van voorstellen gericht op een betere en bedrijfszekerder werking van de spoorwegmaatschappij. Tot slot organiseerden we binnen de schoot van de vier milieufederaties de 'Week van de mobiliteit', een federaal initiatief met regionale klemtonen.
- *Duurzame energie en energiebesparing* zijn thema's die niet op de agenda van de vier federaties ontbreken. De vrijmaking van de energiemarkten, het verzekeren van de energievoorziening, de internationale verplichtingen met betrekking tot het klimaat en de wens van de Belgische overheid om kernenergie af te bouwen, vormen een uitdaging die samenwerking en overleg tussen de gewesten noodzakelijk maken. De vier milieufederaties willen dit uiteraard stimuleren. Enkele voorbeelden... We richtten een Klimaatwerkgroep België op: via uitwisseling van informatie en het formuleren van gemeenschappelijke standpunten willen we het te voeren energiebeleid op alle relevante niveaus op een gecoördineerde wijze simuleren. Aan de vooravond van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie verwachten we van onze federale regering inzake klimaat duidelijke resultaten ter zake. We organiseerden overleg rond de randvoorwaarden voor de inplanting van windmolens op zee of elders. BBL en IEW ontwikkelden een Cd-rom 'lage energiewoningen in beeld', een interactieve leidraad die bijna tienduizend architecten in ons land gratis in de bus kregen.
- Een ander voorbeeld van noodzakelijke samenwerking tussen de vier milieufederaties is het *afvalbeleid*. Dat af is grotendeels een gewestelijke bevoegdheid. De samenwerking tussen de vier federaties maakt het mogelijk om te reageren op die zaken die door deze versnippering van bevoegdheden dreigen mis te lopen. In de praktijk zijn er bijvoorbeeld belangrijke verschillen tussen de gewesten op het vlak van emissiemetingen bij verbrandingsovens en het gebruik van alternatieven voor afvalverbranding zoals 'scheiden en vergisten'. Door ervaringen van mensen uit verschillende gewesten samen

te leggen, zoals de vier federaties in 2000 via een studiedag over 'alternatieven' voor afvalverbranding' deden, versterken we onder meer de overtuiging dat afvalovens een verouderde aanpak zijn. Zo kunnen we ook de Vlaamse en Brusselse kritiek op de plannen om in Drogenbos een nieuwe afvaloven te bouwen nog beter onderbouwen. Uiteraard is afvalpreventie en het ontwerpen van afvalarme producten de belangrijkste basis van een afvalbeleid. Door op het nog federale fiscale en economische beleid te wegen, hopen we producten die minder afval veroorzaken en de samenleving en het milieu minder kosten, zoals herbruikbare flessen, echte kansen te geven. Dit vraagt een meer ecologische fiscaliteit: ecotaksen en -boni en een stimulerend productbeleid. Aangezien, ondanks diverse hoogdravende regerings- en partijverklaringen, dit voor de dominante politieke partijen een heikel punt blijft, blijkt een scherpe federale actie van de vier federaties noodzakelijk opdat men deze hete aardappel niet voor zich uitschuift. Vandaar ook het ecotaksproces van de vier milieufederaties van begin 2001.

Het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie dit najaar betekent alvast een tandje bijsteken voor de vier milieufederaties. In samenwerking met een breed NGO-Platform zal de agenda van het Belgisch voorzitterschap positief worden beïnvloed. In de 'schaduw' van de Informele Ministerraad Milieu en Transport organiseren de koepels een eigen bijeenkomst.

Voor meer informatie: Danny JACOBS (algemeen coördinator BBL), Chris CEUSTERMANS (algemeen secretaris BRAL) Thérèse SNOY (secrétaire-générale IEW), Anne-France RIHOUX (secrétaire-générale IEB),

Met dank aan Marc Hooghe voor overname uit Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen v.z.w., 1971-1995, een uitgave van BBL Vlaanderen, 1996, herzien en aangevuld door Mark Dubrulle in 2001.

PROGRAMMA

30 JAAR VIER MILIEUFEDERATIES

vrijdag 18 mei 2001 van 16 tot 19 uur in de Sint-Gorikshallen te Brussel

- 16.0 Onthaal en verwelkoming
- 16.30 Een terugblik op 30 jaar...
- Marc Dubrulle (nationaal secretaris BBL-IE 1971-1979), de beginjaren van een nieuwe sociale beweging
- 16.50 De bijdrage van de milieubeweging aan het politiek en sociaal debat...
- Luc Dhoore, oud-minister van Volksgezondheid en Leefmilieu
 - Jean-Marie Postiaux, hoofdeconoomist Solvay
 - André Sougné, gedelegeerd bestuurder Banimmo Real Estate
- 17.15 Een vooruitblik in de toekomst: samenwerkingsperspectieven van de vier milieufederaties
- Danny JACOBS, algemeen coördinator BBL
 - Chris CEUSTERMANS, algemeen secretaris BRAL
 - Thérèse SNOY, secrétaire-générale IEW)
 - Anne-France RIHOUX, secrétaire-générale IEB),
- 17.30 Huldiging van de aanwezige oprichters en pioniers van BBL/IE
- 17.45 Receptie